

УЛС ТӨРЧИЙН ИМИЖЭЭ БҮРДҮҮЛЭХ ТЕХНОЛОГИ БА УЛС ТӨРИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ОНЦЛОГ

У.БАТЦЭРЭН

Доктор(Ph.D)

*Удирдлагын Академи. Төрийн алба, удирдлагын сургууль.
Сургалтын менежер,
Шинжлэх Ухааны Академи. Философийн хүрээлэн.
Улс төр, эрх зүйн салбар. Эрдэм шинжилгээний дэд ажилтан*

Ү.БАТБАЯР

Удирдлагын академи. Удирдахуйн ухааны сургууль.

Магистрант

Түлхүүр үгс:Имиж, улс төрч, нэр дэвшигч, сонгуулийн кампани, улс төрийн имижейкер, улс төрийн зөвлөх, улс төрийн технологич, улс төрийн соёл, улс төрийн ёс суртахуун.

Товч утга: Улс төрчийнимижбүрдүүлэх технологи нь тусгай мэргэжлийн улс төрийн ажилтан нарийн хийдэг ажил билээ. Өөрөөр хэлбэл, улс төрийн имижейкер тэргүүтэй улс төрийн мэргэжилтэн нар сонгуульд нэр дэвшигч болон улс төрч нарийн имижийг цаг ямагт бүрдүүлж байдаг. Улс төрийн имижейкер нь улс төрийн субьектийн имижийг бүрдүүлэхдээ улс төрчийн хувийн соёл, зан чанар, ёс суртахуун зэрэг хүчин зүйлийг судлан ажилдаг.

Улс төрчийн соёл, ёс суртахуун зэргээс түүний улс төрийн имиж бүрэлдэх үйл явц ихээхэн шалтгаалдаг. Энэхүү өгүүллээ ШУА-ийн ФХ-ийн Улс төр, эрх зүйн салбарын суурь судалгааны төслийн хүрээнд онцлон онол, практик талаас нь судлан үзэхийг зорив.

Улс төрчийн имижийг бүрдүүлэхдээ түүнд тохирсон зохистой арга, технологийг бий болгох нь улс төрийн мэргэжилтэн нарын хийж хэрэгжүүлэх үндсэн ажил юм. Өөрөөр хэлбэл, улс төрчийн имиж бүрдүүлэх үйл явц нь олон шатлалт бүхий нарийн нийлмэл, төвөгтэй үйл явц юм. 2008 оноос хойших Улсын Их Хурал болон Ерөнхийлөгчийн сонгуулиудад дүн шинжилгээ хийж үзэхэд нэр дэвшигчдийн имижийг бүрдүүлэхдээ улс төрийн мэргэжилтэн нар дараах үндсэн хоёр алхмыг хийж хэрэгжүүлж байна. Үүнд: Нэгдүгээрт: сонгуулийн кампанит ажлын үед олон нийтийн санаа бодол, өрсөлдөгч нам, нэр дэвшигчийг тандан судлах; цуглуулсан мэдээлэлд боловсруулалт хийж, сонгуульд

өрсөлдөж буй нэр дэвшигчийн давуу ба сул талыг тодорхойлох; сонгуулийн кампанийн бодлого, төлөвлөгөө, үйл ажиллагааг хэрхэн удирдан явуулах арга замыг боловсруулах; зорилтот бүлгийг тодорхойлох, тулгамдсан асуудал, сонгуулийн зорилго, уриа боловсруулах. Хоёрдугаарт: сонгуулийн кампанийн технологийг хэрэгжүүлэх үндсэн субъектийг сонгож бүрдүүлэх (сонгуулийн кампанийг зохион байгуулах баг), тэдгээрийн чиг үүргийн хуваарилалт; үйл ажиллагааны нэгдсэн график-төлөвлөгөөг хийж, хэрэгжүүлэх; хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хүрээ, чиглэлийг тодорхойлж, зураглалыг хийх; зорилго, зорилтыг хэрэгжүүлэх; улс төрийн болон сонгогчдын нийгэм-сэтгэл зүйн шинж байдал, өрсөлдөгч талын аргыг тандан судлах; цагийн байдлын үнэлгээ, шийдэл; нэр дэвшигчийн хувийн соёл, үйл байдлын имижийг бүрдүүлэх; мэдээлэл-сурталчилгааны үйл ажиллагаа; гэнэтийн цохилт үзүүлэх төлөвлөгөө боловсруулах; үйл явцад хяналт-шинжилгээ хийх; үр дүнг тооцох зэрэг ажлыг хийж хэрэгжүүлж байна.

Улс төрч (нэр дэвшигч)-ийн имижийг бүрдүүлэх үйл явц нь сонгуулийн кампанийн удирдлага, зохион байгуулалттай холбоо бүхий олон талт, чанд нарийн дэс дараалал бүхий олон шатлалт үйл ажиллагаа явц байдаг.

Сонгуулийн кампанийн явц дахь улс төрчийн имиж бүрдүүлэх үйл явц нь сонгуулийн кампанийн технологийг гардан хэрэгжүүлэгч тодорхой үүрэг бүхий субъектүүдийн идэвхтэй үйл ажиллагаанаас ихээхэн хамаардаг. Манай улсын хувьд сонгуулийн кампанийг удирдан зохицуулагч субъект нь хэв шинжээрээ дараах онцлог, байдалтай байна. Үүнд:

- Сонгуулийн кампанийн төлөвлөгөөг боловсруулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, сонгуулийн штабын үйл ажиллагааны олон чиглэлийг хооронд нь нэгтгэн зохицуулах, өдөр тутмын үйл ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийх, нөхцөл байдалтай уялдуулан сонгуулийн үйл ажиллагаатай холбогдох нэмэлт өөрчлөлт оруулах үүрэгтэй нэр дэвшигчийн сонгуулийн штабын **ерөнхий менежер, улс төрийн мэргэжилтэн;**
- Нэр дэвшигчийн сонгуулийн кампанийн бодлого, шийдвэр гаргах, нэр дэвшигчийн сонгуулийн штабыг үйл ажиллагааг бүхэлд нь удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, хүний нөөц, санхүү, хангамжийн асуудлыг зохицуулах үүрэгтэй **штабын удирдагч;**
- Сонгуулийн кампанийн санхүүгийн асуудал хариуцсан **санхүүгийн менежер;**
- Нэр дэвшигчийн сонгуулийн штабын дотоод үйл ажиллагааг зохицуулагч **оффис менежер;**

- Нэр дэвшигчийн сонгуулийн штабаас сонгуулийн тойрогт хэрэгжүүлэх бүх арга хэмжээг газар дээр нь зохион байгуулах, тойргийн сонгогчидтой хийх уулзалт, хурал цуглаан болон ганцаарчилсан арга хэмжээ хариуцсан зохион байгуулагч **менежер**;
- Нэр дэвшигчийн ажлын график, төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжилтэд хяналт тавих үүрэгтэй хяналт-төлөвлөлтийн **менежер**;
- Нэр дэвшигчийн ухуулга сурталчилгааны материалыг сонгуулийн тойрогт байршуулах асуудлыг хариуцсан **менежер**;
- Нэр дэвшигчийн ухуулга сурталчилгааны материалын эх зохиогч **дизайн мэргэжилтэн**;
- Нэрдэвшигчийн сурталчилгааны материал тараах, сонгогчдын дунд сурталчилгаа явуулах, сонгогчдын дунд ажиллах ухуулагч; ухуулга, сурталчилгааны ажилд тойргийн сонгогчдоос татан оролцуулах үүрэгтэй **сайн дурын баг** зэрэг багтдаг.

Нэр дэвшигчийн имиж бүрдүүлэх багт дээрх мэргэжилтэнүүдээс гадна улс төрийн мэргэжлийн дараах мэргэжилтэнүүд ажиллаж багийг нь удирдаж байдаг билээ. Үүнд:

- Нийт сонгогчдод хүргэх нэр дэвшигчийн сонгуулийн дүр төрх, имижийг боловсруулах ажлыг хариуцан, багийг ахлах **улс төрийн имижмейкер**;
- Нэр дэвшигчийн сонгуулийн кампанийг илүү үр дүнтэй зохион байгуулах талаар санал, дүгнэлт гаргах үүрэгтэй **улс төрийн зөвлөх, технологич**;
- Олон нийтийн харилцаа, хэвлэл мэдээллийн асуудал хариуцсан **PR мэргэжилтэн**;
- Олон нийтийн санаа бодол, нэр дэвшигчийн рейтинг судлах **социологийн шинжээч**;
- Нэр дэвшигчийн уриа, хэлэх үг, сурталчилгааны бичмэл эх зохиох **спичрайтер**;

Сонгуулийн кампанийн технологийг хэрэгжүүлэгч дээр онцолсон субъектүүд нь тус тусын ажил үүргээрээ дамжуулан сонгуульд нэр дэвшигч улс төрчийн имиж бүрдүүлэлтэд чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Тэдгээр нь сонгуулийн кампанийн технологи хийгээд нэр дэвшигчийн имижийг бүрдүүлэхдээ дасан зохицох; зохицуулах; өөрийгөө хадгалах; сэлбэлт, өөрчлөлт хийх; мэдээллийн харилцаа тогтоох; удирдах; сонгуулийн кампанийн үеийн сонирхлыг илрүүлэх, нэгтгэх, гэх зэрэг үндсэн чиг үүргийг харилцан хамааралт байдлаар хэрэгжүүлдэг.

Аливаа орны сонгогчдыг *ард түмэн, сонгогч, иргэн* гэсэн гурван хэсэгт хуваах нь нийтлэг байдаг. Хэний ч телее саналаа өгсөн эхний хэсэг (*ардтүмэн*)-т ялгаагүй. Хоёр дахь хэсэг (*сонгогч*)-т хамаарах хүмүүс санал хураах байранд ирэхдээ сонголтоо хэдийнээ хийчихсэн байдаг ч дэмжиж буй нэр дэвшигчийнхээ гадаад өнгө төрх, гарал үүслийг ихэд сонирхдог байна. Харин гурав дахь хэсэгбуюу *иргэд* нь нэр дэвшигчдийн мөрийн хөтөлбөр, ажил хэргийн хийгээд улс төрийн нэр хүндийг нь харьцуулан үзэжхэний телее санал өгөхөө шийддэг. Тэдний санаа бодлыг ямар ч ухуулга, ямар ч сонгуулийн кампанит ажил, арга хэмжээ өөрчилж чаддаггүй. Ардчилал хөгжихийн хирээр энэ хэсэгт хамаарагдах хүмүүсийн тоо нэмэгдэж байна.

Нэгэн зүйлийг тодруулахад **улс төрч** бол улс төрийн мэргэжилтэн юм. Өөрөөр хэлбэл, улс төрч нь нийгэмд чухал байр суурьтай мэргэжил юм. Хүн төрөлхтний хамгийн эртний ажлын нэг гэж тооцогддог энэхүү мэргэжил сайнаасаа илүү муу нэрийг олонтаа дагуулдаг, дагуулж байгаа нь өнөөгийн нийгэмд олон нийтэд илт харагдаж байна. Ямартай ч орчин үеийн олон талт, улам бүр нарийсан чамбайрч буй нийгэм нь хөдөлмөрийн олон янзын хуваарийг шаардах болсон нь улс төрийн салбарт ч үйлчлэх болжээ. Өдгөө улс төрч гэдэг нь тун ерөнхий шинжтэй төдийгүй улс төрийн талбарт ажиллаж буй цор ганц мэргэшсэн этгээд биш гэдэг нь хэн бүхэнд ойлгомжтой.

Улс төр бол багийн тоглолт. Тэр тусмаа улам бүр нарийн төвөгтэй болж буй нийгэм, улс төрийн харилцаанд улс төрийн нарийн мэргэжилтэй нөхдөөр багаа бүрдүүлсэн тэрхүү улс төрч л амжилт олж, түүнийгээ бататгаж чадна. Орчин цагийн улс төрийн үйл ажиллагаанд улс төрчидтэй цуг, гэхдээ гол төлөв хөшигний ард үлддэг билээ. Тухайлбал, улс төрийн имижмейкер, зөвлөх, технологич, PR-ийн мэргэжилтэн нар юм. Өнөө үед улс төрийн бодит нөхцөл байдлыг тэдгээрээс салангид авч үзэх боломжгүй болжээ.

Дээрх ажил мэргэжлүүдийг их дээд сургуульд тухайлан бэлтгэдэггүй бөгөөд мэргэжлийн талаар гарын авлагууд дээр дурьдсан байх нь тун ховор юм. Гэхдээ улс төр нь мэргэжлийн үйл ажиллагааны хүрээ болон хувирч, улс төрч гэдэг нь ажил үүргээсээ хамааран мэргэшсэн этгээд гэж тооцогдох явдал улам бүр өргөжиж байна. Энэхүү мэргэжилийн үйл явц нь урт хугацааны, олон хүчин зүйл, нөхцлөөс хамаардаг. Юуны түүрүүнд энэ нь практикаар олж авдаг мэргэжил бөгөөд ялангуяа “улс төрч”-ийг үүнд тооцож болно. Гэхдээ үйл явц бүр эхнээсээ аваад цогц байдлаар тодорхойлогдож эхлэх нь бий. Үүний нотолгоо нь улс төрч өөрийн дэргэд улс төрийн зөвлөх, технологич, имижмейкер гэх мэргэжилтнүүдийг багтаасан “баг”-ийг бүрдүүлэхээс ажил нь эхэлдэг. Улс төрийн имижмейкер, зөвлөх, технологич гэсэн улс төрийн мэргэжлийн талаар товч тайлбар хийв.

Улс төрийн имижемейкер. Өөрийн үйлчлүүлэгчдийн нэр хүнд, имижийг засч зохицуулдаг мэргэжилтэн.Имижемейкер гэдэг бол улс төрийн, нийгмийн зүтгэлтнүүд олон түмний сэтгэлийг татах, нэр хүнд олж авахад дөхөм үзүүлэх тодорхой дүр төрхийг бий болгох улс төрийн мэргэжилтэн юм.Улс төрийн өрсөлдөөний ертөнцөд улс төрчид бие биенээсээ илүү харагдахыг эрмэлзэж байдаг. Өөрөөр хэлбэл, сонгуулийн нэг тойрогт нэг л ялагч байх бөгөөд харин түүний төлөө хэд хэдэн нэр дэвшигчид өрсөлдөх болдог.“Өөрийнхөө улс төрчийг сэтгэл татам” байлгах нь имижемейкерийн гол зорилго юм.

Орчин үед улс төрийн менежмент явуулах, имиж бүтээх нь өөрийн дэг жаяг, технологи ба улс төр, зах зээлийн өвөрмөц үйл явц юм. Улс төрийн кампанит ажлыг зохион байгуулах тусгай агентлагийг1950-иад онд АНУ-д анхлан бий болгосон байдаг. Улмаар өнөө үед дэлхий нийтэд мэдээллийн коммуникацын хэрэгсэл эрчимтэй хөгжсөн бөгөөд түүнийг дагаад дээрх байгууллагууд сонгуулийн стратеги ба тактикийг хүчтэй явуулан, сонгуульд нэр дэвшигчийг өрсөлдөх чадвартай дүр төрх, имижийг олон нийтийн санаанд нийцүүлэхийн төлөө ажиллаж байна. Улс төрч нь жирийн хүнийг бодвол илүү эрх мэдэлтэй, хүчирхэг, түрэмгий байх ёстой гэдэг. Харин тэвдүү, хийрхүү үйлдэл гаргаж болохгүй. Ялангуяа хямралын нөхцөл өрнөсөн улс орны лидер хүн ард түмэн, сонгогчдод тайван, итгэлтэй шинжийг төрүүлэх хэрэгтэй. Энэ утгаар нь авч үзвэл улс төрч өнөөгийн цаг үеийнх биш, харин ирээдүйн бэлгэ тэмдэг болох ёстой юм.

Имижемейкер бол улс төрчийн имиж бүрдүүлэгч төдийгүй сонгогчдыг судлах, тэдний улс төрийн боловсролд нөлөөлөх, тухайн тойрог, орон нутгийн хэмжээнд судалгаа явуулж сонгогчдын хүсэл эрмэлзэл, юуг хүсэн хүлээж байгааг судалж байдаг. Мөн өөрийн нэр дэвшигчийн өрсөлдөх тойргийг зөв оновчтой сонгохоос имижемейкерийн ажил эхэлнэ гэж үзэж болно. Өрсөлдөх тойргийг зөв тодорхойлох нь цаашид нэр дэвшигчийн имижийг бүрдүүлэх, хувийн чанарыг нээн харуулах, тойргийн сонгогчидтой хэрхэн ажиллах талаар арга барил, тактикаа сонгоход дөхөм болдог. Өрсөлдөх тойргийг сонгохдоо тойргийн хүн амын тоо, сүүлийн сонгуульд оролцсон ирц, сонгуулийн үр дүн, өрсөлдөгчдийн рейтингийн талаархи социологийн судалгааны үр дүн, тойргийн томоохон байгууллага, аж ахуйн нэгж, банк, даатгалын компани, тэдний удирдагчдын сонирхол, сонгогчдын орлого, нийгмийн бүтэц, сонирхол зэргийгтуршлагатай имижемейкерүүд харгалзан үзэж имиж бүрдүүлэх кампанит ажилдаа ашиглаж амжилтад хүрэх нь бий.

Улс төрийн имижмейкер нь сонгуулийн кампанийг зохион байгуулах технологийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор нэр дэвшигч буюу улс төрчийн имижийг дараах үе шаттайгаар бүрдүүлэн ажиллаж байна.¹⁶¹

Эхлэлийн үе шат. Энэ үед нэр дэвшигчийг тодруулах, бүртгүүлэх; сонгуулийн кампанийн төв штаб, сонгуулийн кампанийг гардан явуулах удирдах болон гүйцэтгэгч багийг бүрдүүлэх; тойргийн оношлогоо буюу мэдээлэл бүрдүүлэх, дүн шинжилгээ хийх; сонгуулийн кампанит ажлын бүрэн нөөцийг тодорхойлох; зорилгоо тодорхойлж, бодлогоо төлөвлөх; сонгогчдын бүтцийн анализ, зорилгот бүлгийн тухай тодорхойлолт; урьдчилсан сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг боловсруулах; сонгуулийн кампанит ажлын үзэл баримтлалыг боловсруулах зэрэг тодорхой үйл ажиллагааг дэс дараатай хэрэгжүүлэх хэрэгтэй.

Дүнд үе шат. Энэ үед сонгуулийн кампанийн бодлого, үйл ажиллагаа ба шуурхай үйлдлийн төлөвлөгөөг боловсруулах; сонгуулийн кампанит ажлын технологийн хэрэгжилтийн ажлын төлөвлөгөө, графикийг хийх; намын болон нэр дэвшигчийн имижийг бүрдүүлэх; кампанит ажлын санхүүгийн төлөвлөгөөг зохиох, төсвийн хуваарилалт хийх; реклам сурталчилгааны хэлбэрийг сонгож хэрэгжүүлэх; зохицуулалтын тусгай нэмэлт хөтөлбөр боловсруулах; кампанит ажлын төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт тавих; нэр дэвшигчийн хэлж ярих зүйлийг боловсруулж, редакцхийх; сонгуулийн өдөр тутмын ажил зэрэг үйл ажиллагааны төрлийг багтааж болно.

Төгсгөл үе шат. Энэ үед өөрсдийн нөөц боломжийн зарцуулалт, үр дүнг дахин тооцож, реклам сурталчилгааны хамгийн оргил арга ажиллагааг хэрэгжүүлж, өрсөлдөгчийнхөө эсрэг том цохилт өгөх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх замаар сонгуулийн кампаниа дуусгахаас гадна сонгуулийн кампанийн технологийн хэрэгжилтийн үр дүнг тооцон, ялалт, ялагдлын аль алианаас алдаа, оноогоо олж харж, нэгтгэн дүгнэх, үйл ажиллагааны үр дүнгийн талаар мэдээлэл цуглуулах, тэрхүү мэдээллийг үнэлж дүгнэх, санхүүгийн төсвийн зарцуулалтын үр дүнг тооцох, сонгуулийн үр дүнг олон түмэнд мэдээлэх, сонгуулийн үр дүнгээс туршлага сургамж авах, дараа дараагийн сонгуулийн кампанийг явуулахад тус дөхөм болох мэдээллийн санг бүрдүүлж, архивлах зэрэг үйл ажиллагааг хэрэгжүүлдэг байна.

Имижмейкер нь нэр дэвшигчийг сонгогчдод таниулах гол зүйл бол нэр дэвшигчийн улс төрийн үзэл бодол, байр суурийг тайлбарлан ойлгуулах явдал юм. Нэр дэвшигчийн ертөнцийг үзэх үзэл, улс төрийн нөхцөл байдалд хандах хандлага, нийгмийн тулгамдсан

¹⁶¹У.Батцэрэн. “Улс төрийн лидерийн имиж бүрдүүлэлтэд хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн гүйцэтгэх үүрэг”. Диссертаци. УБ., 2017. 56 дахь тал.

асуудлын талаархи ойлголт, сэтгэлгээний хэв маяг энэ бүхэн сонголт хийхэд нөлөөлдөг чухал хүчин зүйл байдаг.

Улс төрчдийн дотор имижмейкерүүд юу хийдэг талаар нилээд сонирхолтой төөрөгдөл байдаг. Энэ төөрөгдлийг зарим мэргэжилтнүүд ашиглах нь бий. Тэдний зарим нь өөрсдийгөө имижмейкер гэж танилцуулаад улс төрчдөд зангиагаа солих, үсээ янзлах талаар зөвлөлгөө өгч байдаг. Гадаад дүр төрхийг өөрчлөх нь зөв боловч энэ нь имиж бүрдүүлэхэд туслах үүргийг л гүйцэтгэдэг.

Улс төрийн зөвлөх. Улс төрийн зөвлөх буюу консультантын зорилгод ирээдүйн улс төрийн болзошгүй үйл явдлыг таамаглах, сонгогчдын дунд төсөл хэрэгжүүлэх, түүний улс төрийн “үүр” нь болох учиртай мэргэжлийн хүрээлээ бүрдүүлэх ажиллагаа багтдаг.

Имижмейкерээс ялгаатай нь тэр шоу зохиодоггүй буюу улс төрчийн гадаад байдал, театрын тоглолтод анхаарал хандуулдаггүй. Улс төрчийн зөвлөгч нь өөр өөр бодит илрэл болох бүдүүвч, хийсвэр үзэл санаа, төсөлтэй ажилладаг нэгэн бөгөөд улс төрийн субъектийн үйл байдлын зохист үзэл баримтлалтай тэдгээрийг нийлэгжүүлэх ажлыг гүйцэтгэж байдаг ажээ. Энэхүү үйл ажиллагааны утга учир нь улс төрчийн дотоод үзэл бодлыг гадаад илрэлтэй нь хоршуулан нэгтгэхэд оршино. Гэхдээ түүний хамгийн гол зорилго бол улс төрийн шинэ орон зайг төлөвшүүлэх, цогцлоох, цаашлаад улс төрчийн мэргэжлийн чадварыг дээд зэргээр эзэмшсэн хүмүүсийн хүрээлэлд улс төрийн үйл ажиллагааны нөхцөлд зохицон нийцэж буйг тодорхойлох, харуулах явдал юм.

Улс төрийн зөвлөхийн үйл ажиллагаанд ирээдүйг таамаглах үй явц зайлшгүй ордог. Учир нь тухайн цаг үедээ огт төсөөлөгдөхөөргүй ч хэтийн төлөвтөө өрнөж болох улс төрийн үйл явдлыг таамаглах шаардлага байнга гардаг. Мэдээж, өнөөдөр хэн нэг улс төрч гудамжинд “лааз өшиглөж”, эсвэл “төр засгийг гал тогооноосоо удирдан залж” буй тухай сэдэв “моодонд” орж болно. Гэхдээ улс төрийн зөвлөх үүнээс ангид оршиж, мэргэшсэн улс төрчдийн давхаргаас бүрдсэн тэрхүү орчныг сайн мэдэж, хөвж чаддаг байх шаардлагатай. Тэрхүү орчин бол удирдлага ба менежментийн хүрээ гэдгийг юун түрүүн ухамсарлах хэрэгтэй.

Улс төрч нь улс төрийн бодит талбарыг бүрдүүлж байдаг хувь хүмүүсийн хоорондын харилцааны төрөлх орчинд л оршин тогтнож байдаг юм. Шаардлагатай оношилгоо дүгнэлтийн багц арга хэрэгслийг ашигладаг бусад мэргэжлүүдээс ялгагдах онцлог нь улс төрч хүн өөрийн мэргэжлийн дадал туршлагыг хөгжүүлэхийн тулд боломжит хандлагыг туршин үзэх бололцоотой байдаг. Улмаар тэдгээр хандлагууд цаашдаа улам боловсронгуй болох байдлаар явагддаг болохыг хэлэх нь зүйтэй.

Улс төрийн технологич. Улс төрийн технологич нь багийн бусад гишүүдийн боловсруулсан онолын бүдүүвч, хийсвэр сэтгэлгээний санаа оноог нь бодит амьдралд

буулган хэрэгжүүлэх асуудлыг эрхэлдэг улс төрийн мэргэжилтэн юм. Тэр тухайн улс төрийн нөхцөл байдалд хамгийн үр нөлөөтэй гэсэн арга, технологийг задлан гаргах чадвартай байх ёстой. Чухамдаа улс төрийн технологич гэдэг нь олон түмний ухамсрыг далд байдлаар удирдан чиглүүлэх, сонгогчдын сэтгэл санааг урхидах чадварыг эзэмшсэн нэгэн юм.

Мэргэшсэн шинжээч гэж үнэлэгдэхийн тулд тэрхүү этгээд нийгмийн сэтгэл зүй, улс төр, социологи, зар сурталчилгааны сэтгэл зүйн мэдлэгтэй, стандарт бус бүтээлч сэтгэлгээтэй, утга зохиол, урлагийн нарийн мэдрэмжтэй байх гэсэн нэлээн өндөр болзол нөхцөлийг хангах шаардлагатай болдог.

НОМ ЗҮЙ:

1. А.В.Пониделко, А.В.Лукашев. “Черный PR как способ овладения властью или бомба для имиджмейкера”. СП., 2000.
2. Монгол Улсын Их Сургууль. “Политлоги”. Эрдэм шинжилгээний бичиг. №15. (476). УБ., 2017.
3. Удирдлагын академи. “Удирдахуйн онол, практикийн асуудлууд”. Эрдэм шинжилгээний бичиг. №1. (17). УБ., 2017.
4. У.Батцэрэн. “Улс төрийн имиж бүрдүүлэлт ба манипуляци”. УБ., 2006.
5. У.Батцэрэн. “Улс төрийн лидерийн имиж бүрдүүлэлтэд хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн гүйцэтгэх үүрэг”. Диссертаци. УБ., 2017.
6. Философийн хүрээлэн. “Философи эрхийн судлал”. Эрдэм шинжилгээний бичиг. Боть №32. УБ., 2017.